

Stine Krone Christensen:

Anmeldt af **Louise Bøtcher Bomholtz**, Bech-Bruun

Som et led i vedtagelsen af forældreansvarsloven, der trådte i kraft den 1. oktober 2007, blev det fra politisk side aftalt, at loven skulle evalueres ved et forskningsprojekt ca. 3 år efter lovens ikrafttræden. Forskningsprojektet blev udført af Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (SFI), hvis rapport med ændringsforslag til loven blev afleveret i november 2011 til Folketingets Retsudvalg og Socialudvalg.

På baggrund af evalueringen og ændringsforslagene til forældreansvarsloven indgik en række politiske partier en aftale om vedtagelse af ændringer til forældreansvarsloven, og lov nr. 600 blev den 18. juni 2012 vedtaget med ikrafttræden den 1. oktober 2012.

Stine Krone Christensen har i kølvandet af ovennævnte revision af forældreansvarsloven og de øvrige ændringer, der de seneste år er vedtaget til loven, udgivet 2. udgaven af »Forældreansvarsloven med kommentarer«. Ved udgivelsen opdaterer forfatteren sine tidligere kommentarer til forældreansvarsloven til stor gavn for både praktikere og teoretikere. Som det fremgår af forordet, er bogen baseret på betænkninger samt lovbemærkninger og inddragelse af relevant praksis, herunder administrativ praksis, undervejs. Lovkommentaren er en ajourføring på området frem til 1. februar 2014 med retspraksis og administrativ praksis i hovedsagen frem til ultimo 2013.

Bogen er opbygget som en traditionel lovkommentar men indeholder også beskrivelse af den praktiske sagsgang og sagsbehandling, hvilket gør bogen særdeles anvendelig for praktikere.

Opbygningen af lovkommentaren er enkel og gør den dermed lettilgængelig som opslagsværk.

Denne anmeldelse indeholder ikke en udtømmende gennemgang af samtlige kapitler. De følgende afsnit skal betragtes som nedslag på nogle få af de ændringer/tilføjelser, der er kommet til siden 1. udgaven af lovkommentaren.

Fælles forældremyndighed

Under kommentarerne til § 11 i loven beskriver forfatteren, hvorledes rettens adgang til at afgøre, om den fælles forældremyndighed skal fortsætte eller ophøre, har ændret sig siden vedtagelsen af lov nr. 600 af 18. juni 2012. Statsforvaltningens adgang til at foretage denne afgørelse midlertidigt efter § 26 i loven har på samme måde ændret sig. Med lovændringerne har rettens adgang til at ophæve den fælles forældremyndighed ændret sig fra den tidligere formulering i loven om, at der skal foreligge »tungtvejende grunde«, til at den fælles forældremyndighed kun kan ophæves, »hvis der er holdepunkter for at antage, at forældrene ikke kan samarbejde om barnets forhold til barnets bedste«. Retten skal ved sit skøn fortsat inddrage de tidligere anvendte tungtvejende grunde i sine overvejelser i sager om forældremyndighed.

Forfatteren beskriver, hvorledes det med lovændringen er tiltænkt at give retten et større skøn for så vidt angår forældrenes evne og vilje til det fremtidige samarbejde om de væsentlige beslutninger vedrørende barnet. Det er dog fortsat det absolutte udgangspunkt, at forældrenes fælles ansvar for barnet bør fastholdes ved den fælles forældremyndighed. Et ophør af den fælles forældremyndighed kræver således konkrete holdepunkter for at antage, at forældrene ikke kan samarbejde om barnet.

Som forfatteren anfører under kommentaren til § 11, så kræves det ikke, at forældrene er enige om samtlige spørgsmål omkring barnet, men at de kan håndtere eventuelle uenigheder mellem sig på en sådan måde, at det ikke går ud over barnet.

Rettens afgørelse efter § 11 skal indeholde en gengivelse af de konkrete overvejelser om forældrenes samarbejdspotentialer, som ligger til grund for rettens afgørelse.

I forlængelse af beskrivelsen af lovændringen redegør forfatteren for den væsentligste nye, trykte retspraksis på området.

På trods af baggrunden for ændringerne til § 11 er det min opfattelse, at der fortsat i en lang række sager vil blive dømt til fælles forældremyndighed, selvom barnet påvirkes af dårlig kommunikation og manglende samarbejde mellem forældrene. Dette er dog i tråd med ønsket om, at udgangspunktet om fælles forældremyndighed opretholdes, hvis der er samarbejdspotentialer qua forældrenes historik og faktiske ageren.

Sager om forældremyndighed er indispositive, hvilket dog ikke stemmer overens med det faktum, at det fortsat kræver påstand, herunder subsidært fra én eller begge forældre, før retten kan dømme til fortsat fælles forældremyndighed.

Bopæl og samvær

Som i 1. udgaven beskriver forfatteren på en fyldestgørende måde de beslutningsbeføjelser, som følger af titlen som forældremyndighedsindehaver, bopæls- og samværsforælder.

Hun beskriver tillige lovens samspil med øvrige relevante love, som for eksempel samspillet med lov om Det Centrale Personregister i forhold til registrering af barnets bopæl ved konflikter mellem forældrene.

I sine kommentarer til §§ 19 og 21 anfører forfatteren, hvorledes samværsretten har udviklet sig gennem de seneste lovændringer, og hvilke faktorer, der er væsentlige ved statsforvaltningens fastsættelse af samvær. Disse har ikke ændret sig nævneværdigt siden 1. udgaven, men omtalen af praksis er opdateret.

Den største ændring siden 1. udgaven består i, at retten i forbindelse med en sag om forældremyndighed og/eller bopæl ikke længere har kompetence til at træffe afgørelse om samværet. Denne del af sagen kan kun behandles af statsforvaltningen med Ankestyrelsen som klageinstans. Efter min mening kan det i visse sager være yderst hensigtsmæssigt, at sagen skal tilbage til

Statsforvaltningen for så vidt samværet, idet sagsbehandlingstiderne ved Statsforvaltningen gør, at der kan gå lang tid, inder der falder ordentlig ro på for barnet. En mulighed kunne være at åbne op for, at retten i visse tilfælde har mulighed for at træffe en midlertidig afgørelse om samværet i forbindelse med sin afgørelse af forældremyndigheds-/bopælssagen.

Transport

En anden væsentlig ændring af forældreansvarsloven ved lov nr. 600 af 18. juni 2012 er spørgsmålet omkring transport i forbindelse med samvær. Forfatteren beskriver dette forhold under kommentarerne til §§ 19 og 21.

Det fremgår nu direkte af lovens § 19, stk. 2, at forældrene har et fælles ansvar for transporten. Tidligere kunne statsforvaltningen – efter den dagældende § 21, stk. 3 – træffe afgørelse om vilkårene for transporten af barnet i forbindelse med samværet. Ved lovændringen har statsforvaltningen kun denne mulighed i helt særlige tilfælde i henhold til § 10, stk. 2 i bekendtgørelsen og forældremyndighed, barnets bopæl og samvær m.v. Ifølge bemærkningerne skal denne mulighed fortolkes restriktivt.

Forfatteren beskriver praksis på området, der indikerer ovenstående stramning i statsforvaltningens mulighed for at bistå forældrene ved uenighed om transporten ved samværet.

Formålet med lovændringen har været at sende et signal til forældrene om at mindske konflikter omkring samværet og skabe ro til fordel for barnet. Det fremgår af bogen, at baggrunden tillige har været, at det ikke tidligere, hvor der ingen regulering var herom, har været et problem for forældrene at blive enige om transporten, hvorfor begrænsningen af statsforvaltningens mulighed for bistand er indført. Jeg finder det uhensigtsmæssigt, at det ved lovændringen er blevet så svært for forældrene at få hjælp til fastsættelse af vilkår for transport ved samværet, idet man må sande, at vi lever i en verden, hvor det ikke er unormalt, at far og mor til barnet bor langt fra hinanden geografisk – både inden for landets grænser og på tværs af landegrænserne. Dette gør det yderst aktuelt med en mere fyldestgørende regulering af delingen af transportudgifter, sanktionsmuligheder for manglende betaling eller en bedre mulighed for at kunne få fastsat nærmere vilkår herom, navnlig henset til størrelsen på de faktiske omkostninger ved transporten i sagerne. En hindring heraf kan i den grad besværliggøre – og i værste fald umuliggøre et samvær som fastsat.

Mulighed for afvisning af sager

Under kommentaren til § 39 beskriver forfatteren, hvorledes der ved lov nr. 600 af 18. juni 2012 er indført en mulighed for, at statsforvaltningen i visse tilfælde kan afvise at behandle en sag om ændring af forældremyndighed eller barnets bopæl.

Forinden lovændringen havde statsforvaltningen alene mulighed for i visse tilfælde at afvise at behandle sager om fastsættelse af samvær.

Som ved samværet gælder det nu, at en anmodning om ændring af forældremyndigheden eller barnets bopæl kan afvises, hvis ikke der er væsentligt

forandrede forhold, siden bopælen/forældremyndigheden blev besluttet eller aftalt. Eksempler på, hvornår forholdene kan være væsentligt forandrede, og hvornår de ikke er, samt andre grunde til at anmodninger skal behandles, oplistes.

Hvis statsforvaltningen afviser at behandle en anmodning om ændring af forældremyndigheden eller barnets bopæl, vil statsforvaltningens afgørelse herom kunne indbringes for retten af ansøgeren inden fire uger efter ansøgeren har fået meddelelse om afgørelsen.

Forfatteren inddrager på en fyldestgørende måde en del af den trykte praksis, der er på området, hvor sagerne har været indbragt for retten, eller hvor en klage over afvisning af behandling af samvær har været indgivet til Ankestyrelsen.

Jeg finder det yderst hensigtsmæssigt, at Statsforvaltningen ved lovændringen nu også kan afvise anmodninger om ændring af bopæl eller forældremyndighed, da dette uden tvivl vil kunne skabe yderligere ro omkring barnet i de sager, hvor der åbenlyst er tale om chikane fra ansøgerens side.

Afsluttende bemærkninger

Med sine 707 sider er 2. udgaven – på samme måde som 1. udgaven fra september 2009 – ganske anvendelig som et fyldestgørende opslagsværk. Forfatteren sørger for at beskrive baggrunden for og sammenhængen mellem de forskellige lovbestemmelser på en let forståelig og anvendelig måde.

Navnlig praktikerne vil have god nytte af bogen, der giver en god beskrivelse af den faktiske sagsgang, muligheder for fuldbyrdelse af afgørelser samt en god international vinkel på loven, hvilket i den grad er brugbart i vor tids familieretlige sager.

Stine Krone Christensens egen, solide praktiske erfaring med anvendelsen af forældreansvarsloven kommer på bedste vis frem, hvilket gør bogen til et uundværligt værktøj i det daglige arbejde med forældreansvarsloven.